

Verksamhetsberättelse för Nämndemannaföreningen vid Hovrätten över Skåne och Blekinge, kalenderåret 2023

Org nr 802459-6457

Styrelsen har haft 10 protokollförda sammanträden och ett antal s k presidiesammanträden då vi har använt Zoom för dem som inte har kunnat närvara fysiskt.

I presidiet ingår ordf, v ordf, sekreterare och kassör.

Året började med fortsatta diskussioner med administrative direktören Emma Regnéer om ombyggnation av Hovrätten med anledning av att det kommer anställas fler domare. Alla utom regeringskansliet och Hovrätten som finns i byggnaden har flyttat till det gigantiska palatset borta vid Malmö C. Såväl Malmö tingsrätt som Förvaltningsrätten i Malmö kommer flytta dit, den senare täcker i stort sett samma geografiska område som Hovrätten. Nämndemän vid Hovrätten respektive Förvaltningsrätten utses också av regionen till skillnad från tingsrätterna som utses av kommunernas fullmäktige.

Vid Skånska hovrätten har under åren utvecklats en stark samhörighet på domstolen mellan jurister och nämndemän. Den fysiska placeringen av nämndemannarummet har givetvis underlättat att våra pauser har blivit det avbrott i arbetet som det typiskt svenska "fika" står för. Denna alldeles speciella anda har tyvärr slagits sönder då nämndemannarummet är flyttat till en annan våning där nämndemännen är helt separerade från juristerna under pauserna.

Vid domstolen har en omfattande digitalisering nu börjat finna sina former så tillvida att vi nu får kallelsen till våra mål via den uppkoppling den enskilde nämndemannen har. Detta har krävt en stor omställning för många rent tekniskt men som alltid efter en tids kalibrering har det fungerat väl för de flesta.

Den nyrekrytering av lagmän till domstolen som skett har varit lyckosam och vi ser därför fram emot att fortsätta de samtal vi kunnat ha med domare i ledande ställning vid hovrätten då det gällt vår egen roll som nämndemän/domare.

Från nämndemannaföreningen ser vi det som utomordentligt viktigt med goda relationer för att med tillräcklig kompetens bland nämndemännen kunna svara upp till kvalitet i dömandet på ett rättssäkert sätt. Att känna sig bekväm i rollen som nämndeman förutsätter en ständig och fortlöpande dialog om både attityder, klädsel, uppträdande i rättssalen men också de kunskaper domarna har att förmedla i våra enskilda överläggningar allt eftersom lagstiftningen ändras. Det är kanske det bästa sättet att inhämta nödvändig kunskap som hovrätterna är experter på med tanke på vilken roll de har i utbildningen av juristdomare.

Nämndemannaföreningen vid hovrätten sätter stort värde på den prestigelöshet med vilken vårt värv som domare danas i de dialoger vi kan ha i sittningen. Den får inte raseras och där har vi alla ett ansvar.

Varken föreningen eller förbundet har någon formell plattform för regelrätta förhandlingar vilket inte utesluter att det ändå träffas och har träffats överenskommelser med Skånska Hovrätten. Det handlar om en pragmatisk hållning när våra villkor resoneras. En god medlemsförankring, representativitet och gott omdöme har en avgörande betydelse när samtal ska föras.

*Vi fick fler skåp till nämndemännen i vårt rum då det efterfrågats.
Den möjligheten har utnyttjats i en allt större omfattning.*

Tidningen Nämndemännen skickades bara ut till medlemmar men fanns ändå tillgänglig för samtliga nämndemän på Nämndemannarummet.

Den finns nu även att läsa digitalt på riksförbundets hemsida nmrf.se. Helt plötsligt en annan värld. Det digitala anses och med all rätt ingripa i den enskildes integritet så påtagligt att det krävs vederbörandes godkännande i stort sett för allt användande av personuppgifter. Men med de rutiner som arbetar med så kommer det ändå att fungera smidigt. De är vår övertygelse. Först PUL och så kom GDPR i maj 2018 och det innebär att myndigheterna nu börjat kolla att det skett en anpassning till regelverket. Det fotokollage som sitter på väggen med bild, adress och telefonnummer till styrelsens ledamöter har vi för vår del godkänt. Men Du kan inte ta en godkänd medlemsansökan för självklar att sen kunna använda medlemmens uppgifter utan godkännande, inte ens för ett mailutskick. Detta har vi hittat en rutin för. Alla försändelser till medlemmar sker ju med hemlig lista så Du bara ser Ditt eget namn. Detta fick vi ändra förra året också.

Vi kunde också konstatera att någon 70-plus gräns har inte införts vid Hovrätten till skillnad från Tingsrätten resp Förvaltningsrätten, men inte Skånska Hovrätten i Malmö i vart fall.

Hovrättens tekniska utrustning med uppkopplingsmöjligheter har vi möjlighet att använda för våra interna möten och har bekräftats i en överenskommelse.

Samtal med domstolen om aktiviteter, fysiskt eller digitalt, bygger nu på andra förutsättningar och handlar mer om vår egen kompetensutveckling och i förlängningen också om Domstolsverket som utbildningsanordnare för nämndemän.

Studiebesök och lokala aktiviteter för medlemmar handlar om formerna för hur vi träffas, trivs tillsammans och utvecklar en identitet i rollen som nämndemän. Det som sitter i väggarna i form av skyst kunskap (tacit knowledge) och som inte går att läsa sig till utvecklas snarast i en otvungen kamratanda på arbetsplatsen och i nämndemannarummet.

Här är de informella samtal vi för med våra domarkollegor som är juristutbildade av större betydelse än man i allmänhet är medveten om. Inte bara den formella dialogen i rättssalen med sitt innehåll av betydelse för att kunna växa i metod och omdöme. Det spelas upp en hel karta av angreppssätt grundad i yrkeskunnande och livserfarenhet i varje rättegång beroende på sammansättning av domare, här och nu, men så finns det också andra former. Ett exempel är förhandlingar på Rättscentrum där det oftast blir gemensamma luncher. Dom samtalen ger vid handen en särskild läroväg. Det blir så påtagligt att yrkesetiken har en direkt koppling till ett yrkeskunnande som utvecklas ur praktisk erfarenhet men inte är en automatisk följd av ett antal år i arbetslivet. Vad vi snarast ser är frukten av ett mödosamt arbete hos den erfarne domaren.

Det digitala sammanträdet har blivit legio och kommer sannolikt att bli så framgent då det ju framförallt är stora resavstånd inom Region Skåne och Blekinge.

Vi såg allt mindre av nämndemän från Blekinge under pandemin och det verkar inte ha hämtat sig riktigt ännu..

Vad har vi då åstadkommit under året som följd av stora förändringar med en totalt förändrad ledningsgrupp, fortsatt pandemi, digitalisering och förestående förändringar rent fysiskt i byggnaden?

Vakterna har fortsatt en tung funktion administrativt då det ju är de som kallar oss, administrerar ersättningar och finns som arbetsgivarens förlängda arm direkt under den administrativa direktören. Vakterna har det operativa ansvaret för domstolens säkerhet, vilket är en nog så maktpåliggande uppgift som också handlar om vår egen säkerhet. I en tid av omställning av rutiner i vårt arbete (läs digitalisering) tjänar alla på att hjälpas åt.

Vi har fått gehör för att förhandlingar som ställs in i sista stund och där handlingarna förväntas ha hunnit läsas så skall inläsningsarvode ändå utges. En fråga som kan bli föremål för tolkning från fall till fall. Detta är inget som står i statuterna utan är domstolens lokala tolkning av bestämmelserna efter samtal med föreningen. Efterhand utvecklas här säkert rutiner i en tid när vi märker av allt fler och långa mål på agendan.

Vakterna har satt upp anslag på hur de vill ha blanketten för Ersättning och resor ifylld. Detta är viktigt att ta till sig. Att inläsningsarvode vid inställda förhandlingar i exemplet ovan är något man begär i blanketten. Vakterna kommer att utveckla en praxis kring detta efter bedömning i de enskilda fallen.

Efter utvärdering hos medlemmarna senhösten 2021 får vi samtliga handlingar fysiskt på bordet när vi väl är på plats och inte bara digitalt. Förundersökningsprotokollet har vi aldrig fått utan den som suttit närmast referenten har kunna läsa på dennes skärm. Det åberopas ofta uppgifter i förundersökningsprotokoll, noteringar m m med sidhänvisningar som vi aldrig ser. Numera visas dessa upp på storbild vid behov vilket skapar en delaktighet. Denna reform med fullständiga handlingar har samtidigt för stunden minskat behovet av att domstolen förser oss med Ipad vid förhandlingarna.

De flesta för att inte säga alla verkar ändå föredra att arbeta med pappersutgåvan under själva förhandlingen.

Det har ändå skett steg av förändringar som man bara inte kan ta för givet utan där vi haft en röst som man lyssnat på.

De nämndemän som upplever problem med tekniken kan vända sig vakterna för genomgång utifrån vars och ens tekniska förutsättningar i hemmet och den enskildes färdigheter. Digitalisering kommer inte gå att stoppa. Det är ändå förvånansvärt få som vänt sig till vakterna.

Det kommer alltid finnas en handfull nämndemän som måste få handlingarna postalt av olika skäl. Det kartläggs med hjälp av vakterna.

Kontakten mellan förening och administrativ ledning utvecklas under hand både i korridor och på tjänsterum. Emma Regnér, vår administrativa direktör, har ju också intervjuats i tidningen Nämndemannen där alla kan få en bild av den kompetens vi fått till huset.

Nämndemannföreningen har deltagit i Hovrättens introduktion och utbildning av nytilkomna nämndemän under verksamhetsåret, vid två tillfällen.

Förbundet har under pandemin satsat på digitala konferenser och utbildningar som med allt större vana vid det tekniska kommit för att stanna. Förbundet har också köpt upp Zoom så att det kan användas av föreningarna obegränsat. Detta har fungerat utan anmärkning nu under två års tid.

Under året besöktes fängelset i Vä. Vi fick besök av Forensiskt Center i Malmö. Vi besökte Danmarks motsvarighet till hovrätten i Sverige som heter Landsraetten. Besöket i Köpenhamn blev ett lyckat och uppskattat studiebesök.

Ett antal teman har sänts digitalt från förbundet.

Medlemsantalet slutade på 50 medlemmar vid årsskiftet 2022/23. Målet i nästa budget är 75 medlemmar.

Tidningen Nämndemannen distribueras numera till medlemmar och andra genom att läggas ut på Nämndemannarummet, se kursiverad text ovan.

Hovrättens tekniska utrustning med uppkopplingsmöjligheter har används frekvent under året för våra interna möten och vår överenskommelse med domstolen visar sig hålla måttet allteftersom tekniken utvecklas.

Förbundsaktiviteter från NRF har ökat något av naturliga skäl då mycken och kostsam verksamhet genereras därifrån i digitala utbildningsinsatser. Det har varit populärt och framgångsrikt.

Förbundets förslag att utse årets nämndeman föll inte i god jord varken 2021 eller 2022 och där finns det fortfarande frågetecken. Vi hade hellre sett en utnämning av årets nämndemannaförening, en uppfattning som ligger mer i linje med styrelsens uppfattning.

Vi ser ändå fram mot 2024 med tillförsikt nu och att vi skapar goda relationer internt med ledningsgruppen, domare, övrig personal och ett fortsatt gott samarbete med våra vakter som ju för några år sedan tog över en omfattande del av administrationen för oss nämndemän.

Malmö den 2 mars 2022

Orvar Turegård

Bo Nordberg

Mats Sjölin

Raili Pikkusaari

Lena Ohlsson

Anne-Lise Nielsen

Kenneth Granlund

Kristina Stern

Hans Clair